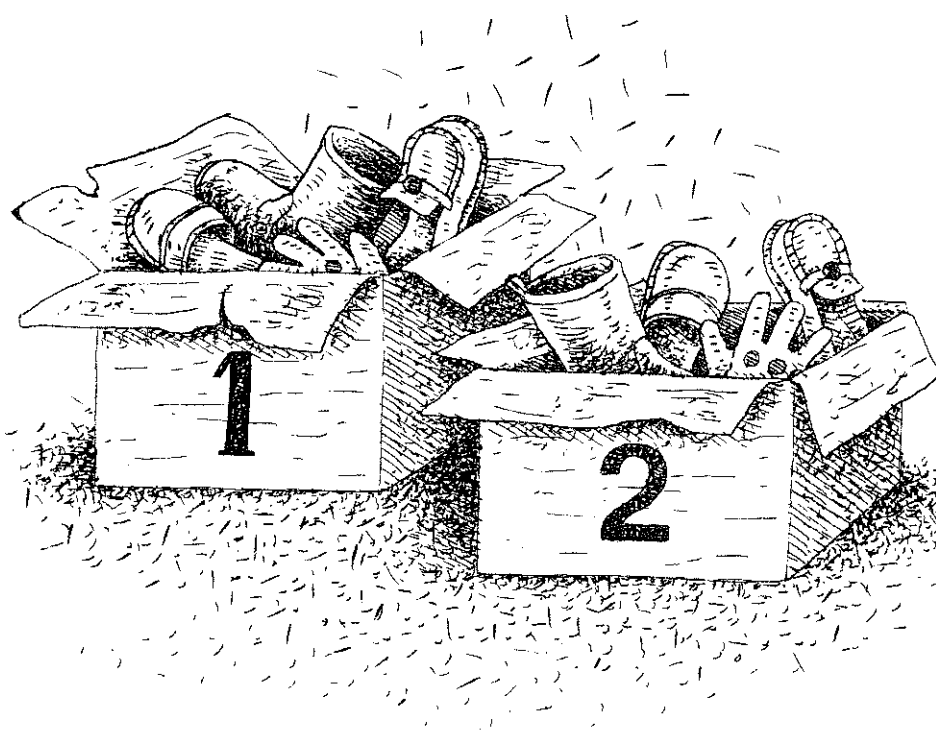

U heeft vooraf paren schoeisel en/of kleding van elkaar gescheiden en over twee kisten of dozen verdeeld. Beide dozen staan op enige afstand van elkaar in de kring. Een kind pakt een voorwerp uit de ene doos en zoekt in de andere doos het bijpassende voorwerp. De eerste keer laat u dit met open ogen doen. Na een aantal keren zet u een doos op de gang.

Een kind pakt een voorwerp uit de overgebleven doos en legt dit op zijn/haar stoel. Daarna haalt het kind het bijpassende voorwerp uit de doos in de gang.

Hierna wordt de activiteit met gesloten ogen (oogkleppen/blinddoek) gedaan. Zet de ene doos links van het kind en de andere doos rechts. Laat het kind het gekozen voorwerp eerst goed betasten. Dan legt het dat voor zich neer en zoekt op gevoel in de andere doos naar het bijpassende voorwerp. Afhankelijk van de mogelijkheden van uw groep kunt u het aantal paren steeds aanpassen.

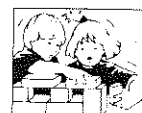
Variatie

U kunt ook materialen kiezen die geordend kunnen worden door middel van associatie. Te denken valt aan: kop en schotel (uit de poppenhoek), potlood en papier, schoen en veter, pan en deksel (uit de poppenhoek), enzovoort. Deze activiteit is bestemd voor de oudste kleuters. Ter inleiding kan de opdracht eerst weer zonder blinddoek plaatsvinden.

Situatie

Kring

Werkles

Bedoeling

Voorwerpen sorteren en groeperen op grond van een kwaliteit (6.2).

Ordenen op grond van een kenmerk (associatie) (6.4).

Materiaal

Twee kartonnen dozen.
Oogkleppen of blinddoek.
Wanten, handschoenen, kniekousen, sokken, pantoffels, schoenen: van elk één paar.

Organisatie

De activiteit introduceert u in de kring aan de gehele groep. Tijdens de werkles is de activiteit voor één kleuter bedoeld. In verband met het materiaal (twee dozen/kisten) heeft het kind een ruime werkplek nodig.

Leerlijn

■ ☐ Groep 1.

■ ☐ Groep 2.

Voor de jongste kleuters beperkt u het aantal paren.

Om de moeilijkheidsgraad te verhogen kunt u de volgende materialen toevoegen: ovenwanten, skihandschoenen, getewollen sokken, slippers, pantykousen, gym schoenen, enzovoort.

Observatie/evaluatie

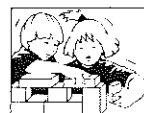
Zodra u merkt dat de activiteit vlot verloopt, voegt u enkele nieuwe paren toe.

In dit lesidee gaat het om het voelen van vormen. Een groepje kinderen krijgt een 'voelzak', waarin u vooraf allerlei spullen heeft gestopt die overeenkomen met afbeeldingen van doeblad R45. De uitgesneden of -geknipte kaartjes van dat doeblad verdeelt u over het groepje. Elk kind legt zijn/haar kaartjes wat uit elkaar, op een rij en bekijkt de vormen goed. Natuurlijk mogen ze er met elkaar over praten en de vormen benoemen.

Terwijl ze goed naar de vormen op hun kaartjes blijven kijken, tasten de kinderen om de beurt de voelzak af. Denkt een kind al tastend een voorwerp te hebben gevonden dat past bij een van zijn/haar kaartjes, dan legt hij/zij dit voorwerp bij het juiste kaartje. Samen gaan de kinderen na of het klopt. Als dat niet zo is, gaat het voorwerp terug in de zak. Het spel is uit, zodra alle voorwerpen bij de plaatjes liggen.

Situatie

Werkles

Bedoeling

Eigenschappen van voorwerpen ontdekken en vergelijken (kleur, vorm, grootte, dikte) (6.1).

Ordenen op grond van een kenmerk (6.4).

Doeblad R45

Materiaal

Voelzak (sloop) met voorwerpen die qua vorm passen bij de plaatjes van doeblad R45. Voldoende uitgeknipte plaatjes van doeblad R45.

Organisatie

U dient de materiaalvoorziening tijdig te organiseren of u laat dit in een andere les door de kinderen doen.

Leerlijn

■ ☐ Groep 1.

■ ☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Wordt eerst gekeken en dan gevoeld of gebeurt ook het omgekeerde?

Wordt door de kinderen nagegaan of het bijleggen van voorwerpen klopt?

Wordt op één of op meer kenmerken gelet?

Variatie

U kunt dit spel variëren door meer of minder kaartjes te gebruiken. Wanneer u slechts een paar eenvoudige vormen introduceert, kunnen ook jongste kleuters meedoen.

In plaats van ieder kind andere plaatjes te geven, kunt u aan elk kind dezelfde plaatjes uitdelen. U kunt dan afspreken dat wie het eerst bij elk van zijn plaatjes een voorwerp heeft liggen de winnaar is.

Soortgelijke spelletjes kunt u de kinderen laten doen met bijvoorbeeld: *Tactil Lotto* van Penta in Zeist, *Logiblokken* van Malmberg of met allerlei ander vormspel-blokkenmateriaal.

U kunt de kinderen zelf voorwerpen laten zoeken die bij de afbeeldingen van het doeblad passen. Zo stellen ze zelf een voelzak samen.

U zet twee plastic tassen in twee cirkels midden in de kring. De ene tas is vol, maar met tien lichtere spullen. De andere is halfvol, maar met tien zwaardere spullen. U tilt beide tassen op en laat niet merken welke de zwaarste is. De kinderen schatten nu welke tas het zwaarst is.

Welke zou de zwaarste zijn, de tas in de rode cirkel of de tas in de witte cirkel? De kinderen zullen denken dat de tas die vol en dus ook dikker is, de zwaarste is. Met nadruk zegt u dat de tas in de rode cirkel dikker is, maar dat je niet weet of hij ook zwaarder is. Een kind mag de tassen optillen en zeggen welke het zwaarst voelt. Een paar andere kinderen proberen het ook. U laat de kinderen verklaringen zoeken voor het verschil in gewicht. U vraagt door, bijvoorbeeld:

Weten we nu echt zeker dat die tas zwaarder is?

Wie weet een betere manier om te wegen dan met beide handen tillen? Zouden we dat kunnen laten zien?

Wellicht komen ze op het idee van een wip, weegschaal, balans. Nu haalt u een kleeerhanger te voorschijn, met in het midden een touwtje, dat u bij voorkeur in het midden van de kring aan een haak in het plafond bevestigt (eventueel houdt u de hanger zelf vast). Aan de uiteinden van de kleeerhanger heeft u een haakje gemaakt, waaraan u de tassen hangt. De ene tas zal omhoog, de andere omlaag gaan. Er zullen nog steeds kinderen zijn die het vreemd vinden dat de grootste tas omhoog gaat. Daarom gaat u met de kinderen precies na wat er in de tassen zit. Om beurten mogen de kinderen een voorwerp uit beide tassen pakken, op de handen wegen en in de juiste cirkel leggen. Zo zien ze dat alle voorwerpen uit de tas van de rode cirkel zwaarder zijn. Om de beurt worden nu nogmaals de voorwerpen uit de rode en witte cirkel paarsgewijze vergeleken. U kunt ze ook paarsgewijs met de kleeerhanger 'wegen'.

Variatie

Een activiteit waaraan de kinderen veel plezier beleven, is elkaar optillen en proberen vast te stellen wie het zwaarst is. Als er een wip op school aanwezig is, kunt u het, net als bij de balans, laten zien. Eventueel gebruikt u een personenweegschaal.

Naar aanleiding van de introductie laat u de kinderen allerlei voorwerpen eerst op de hand en daarna met een balans wegen. Aan een lat tegen de muur bevestigt u met een punaise een paar elastieken, die even dik en even lang zijn. Hieraan bevestigen de kinderen steeds twee verschillende voorwerpen, waarbij ze ontdekken dat bij het zwaarste voorwerp het elastiek het langst (het meest uitgerekt) is. U kunt op de muur met een stuk papier een eenvoudige schaalverdeling maken.

Situatie

Kring

Werkles

Bedoeling

Experimenteren/ervaringen opdoen met weegmaten (gewicht) (4.5).

Natuurlijke weegmaten (4.5.1).

Standaardmaten (verkenkend) (4.5.2).

Materiaal

Twee plastic tassen en krijt. Tien voorwerpen die wel omvang hebben, maar licht zijn. Tien voorwerpen die klein van omvang zijn, maar relatief zwaar.

Een eenvoudige kleeerhanger met haakjes.

Touwtje, lat met punaises en elastieken (even lang).

Organisatie

U kunt de activiteit in de kring introduceren. Voor een echt leergesprek is aandacht, bereidheid tot meedenken en verwoorden noodzakelijk. Dit lukt het best in een kleine groep of in tweetallen.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☒ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Welke kinderen blijven sterk hechten aan wat ze zien (de grootte in plaats van het gewicht)?

Dit lesidee kan u wellicht stimuleren om een extra experimenteerhoek in te richten met allerlei weegtoestellen.

Dit lesidee omvat eigenlijk twee lessen: een maakles en een speelles. De kinderen prikken de cijfers van doebblad R0 uit en plakken deze op kaartjes. Zo ontstaan reliëfkaartjes waarmee voelspelletjes gedaan kunnen worden. De kaartjes waaruit de cijfervormen zijn geprikt (sjablonen), kunnen eveneens gebruikt worden. Voor beide geven we enkele suggesties.

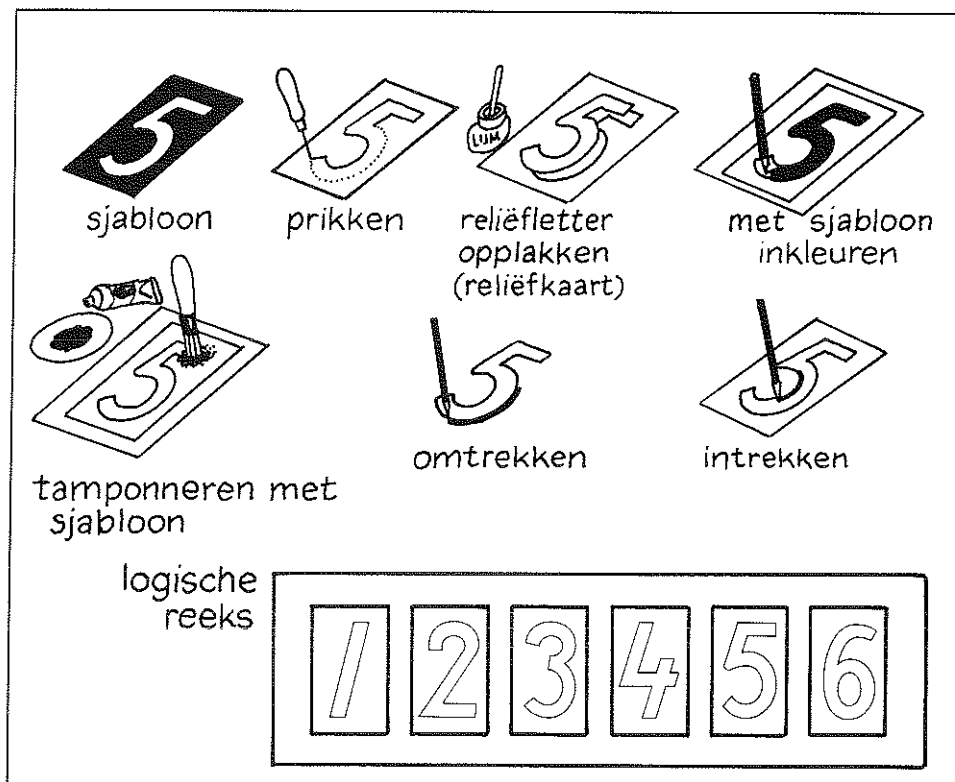
1 Reliëfkaartjes

Logische reeks maken. De cijferkaartjes liggen door elkaar. In groepjes van twee proberen de kinderen ze in een logische reeks te leggen: een opklimmende reeks (vooruitellen) of een afnemende reeks (terugtellen). Zijn er kinderen die een gevarieerde reeks bijvoorbeeld tellen met één overslaan, waarbij je het overgeslagen cijfer omdraait, kunnen maken?

Cijfer bij cijfer leggen. Wanneer de hele groep reliëfkaartjes heeft gemaakt, zijn er voldoende kaartjes voor sorteerspelletjes in een kleine groep. Ze kunnen dan met gesloten ogen tweetallen (paarsgewijs ordenen), maar ook drietallen of viertallen vormen. Hoeveelheid bij cijfer leggen. Bij elk cijfer-reliëfkaartje op de tast een juiste hoeveelheid voorwerpen (fiches, blokjes, enzovoort) leggen.

2 Sjablonen

Met de uitgeprikte kaarten (sjablonen) kunnen de kinderen in principe dezelfde activiteiten doen als met de reliëfkaartjes.

Variatie

Met de uitgeprikte kaarten (sjablonen) kunnen de kleuters cijfers 'intrekken', inkleuren en nog mooier: tamponneren of spatten. Ze kunnen zo hun eigen cijferboekje maken.

U kunt ook laten werken met sjablonen en reliëfkaarten die in de handel zijn. (Vergelijk *Reliëf* van de Noord Nederlandse Stempel- en Leermiddelenfabriek in Groningen.)

Situatie

Werkles

Bedoeling

Terugtellen, doortellen en serieel tellen (8.3).

Herkennen en benoemen van cijfersymbolen (8.5.1).

Relateren van cijfers aan hoeveelheden (8.5.3).

Doebblad R46

Materiaal

Prikpennen en lijm.

Tamponneerkwasten, verf,

spatnaampjes, tandenborstels.

Kaartjes waarop uitgeprikte letters geplakt kunnen worden.

Organisatie

U kunt individueel of in sub-groepjes laten werken. Per groepje zijn verschillende opdrachten mogelijk: cijfers prikken, cijfers op kaartjes plakken, cijfers tamponneren, uitgeprikte cijfers omtrekken.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☒ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Cijferkennis is niet per se nodig om toch lekker actief bezig te zijn!

Welke oudste kleuters hebben nog weinig belangstelling voor cijfers?